

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstno vpisane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trislojna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Ideja o novi stranki. — Slovenska kmečka županska zveza — klerikalna? — Mladi. — Avstrijska razstava v Londonu. — Politični pregled. — Štajersko: Kako se ruši sloga na Štajerskem. Razno. Primorsko: Razno. — Kranjsko: „Glasbena Matica“ in „Filharmonično društvo“ v Ljubljani. Razno. Raznoterosti.

Ideja o novi stranki.

V spoznanju, da s sedanjimi političnimi razmerami na Slovenskem ni mogoče naprej, tiči ideja o novi stranki. Da je treba kreniti na drugo pot, o tem smo si menda vsi edini. Različen je samo način, kako si tolmači ta ali oni novo pot. Nekateri so bili mnenja, da je treba sestaviti najprej nov program in z njegovo pomočjo iskati somišljenikov; drugi zopet, da je treba pripraviti najprej tla za novo stranko s pomočjo vsestranske politične izobrazbe, tako da rodé somišljeniki program in ne obratno.

Komur je na tem, da se doseže čim prej kaj očitanih uspehov, je gotovo za to, da se osnuje takoj nova stranka, češ: nezadovoljnežev je dosti in prodre se gotovo.

K temu moramo pomisliti: kdo so ti nezadovoljneži, ki bi bili pripravljeni stopiti pod nov program? Ali niso po veliki večini ljudje, ki so pripadali še nedolgo tega k liberalni (naša inteligenca), ali pa h klerikalni (naši kmetje)? Niti ena niti druga stranka ni mogla z njimi kaj opraviti. Zlasti se vidi to očitno pri naši inteligenca, med katero bi bilo dobiti ob sedanjih razmerah še največ pristašev za novo stranko. In s temi naj doseže kar največkrat uspehe nova stranka? Ali niso ostali ljudje isti? Kar je na njih novega mišljenja, ni nič drugega, nego spoznanje, da s staro politiko ni mogoče naprej.

Stranka pa, ki nima za seboj politično izobraženih pristašev, je obsojena že naprej v gotovo smrt. Nas ni vzgled na liberalni dovolj izučil?

Predpogoj stranki, ki računa tudi z bodočnostjo in ne misli samo na trenoten uspeh, ki bi meje minimalnosti gotovo ne prekoračil, je vstrajno podrobno delo tistih posameznikov, ki niso obupali nad našimi liberalnimi voditelji vsled njih lenobe ali ker jim ta ali oni ni slučajno simpatičen, ampak ki odklanjajo vsako skupno delo z našimi starimi, ker je to proti njih političnemu prepričanju. Kdor je nehal biti liberalce samo zaradi tega, ker mu delovanje kakega liberalnega voditelja ni ravno po godu, je ostal pravzaprav še vedno tak liberalce po mišljenju in prepričanju, kakor je bil nekoč. Gotovo je, da so ti nezadovoljneži, katerih se danes že mnogo postavlja prav v ostro nasprotje s starimi, nekaj kvas novi stranki, ali sigurni ni morda nihče. Dolžni so nam ti odgovorov na celo vrsto vprašanj, kako mislijo o socializmu, kako o kapitalizmu, kako o našem nacionalnem programu itd. Najprej si je treba dobiti jasnost pri sedanjih „somišljenikih“, potem šele vidimo, kdo je prav za prav z nami in kdo je še vedno nekdanji liberalce ali klerikalce.

Strupenost bojov slovenske politike izvira odtod, ker je ves naš boj oseben. Pregarjajo naši naprednjaki duhovščino, ker mislijo, da delajo s tem proti klerikalizmu. Ali ubijte našo duhovščino stokrat, klerikalizma zato še niste spravili s sveta. Za vsacega padlega duhovnika dobimo deset novih: delo naših starih ne vodi torej nikdar do zmage.

Taka strupenost, ki vlada med strankami pri nas, je mogoča le tam, kjer se ne gre za načela in za misli, za naziranje ali za prepričanje, ampak samo za osebe. Prinesite ljudstvu zlasti politične izobrazbe in izpodbili ste strupenosti tla in s tem uničili predpogoj klerikalizmu. Temu je namreč obstoj onemogočen, kakor hitro je ljudstvo poučeno o dnevnih vprašanjih in je navajeno samo misliti. Kaj misli mar danes naš kmet sam? Njegov duševni vodič je naš duhovnik. Slovensko ljudstvo ni nič drugega, nego sredstvo, po katerem pride naziranje duhovščine in njenih voditeljev do izraza.

Strupena je tudi naša inteligenca. Na liberalnih shodih se prav nič manj surovo ne zabavlja, ne zaničuje, ne vleče za ušesa in ne pesti klerikalcev, kakor se godi to na klerikalnih shodih liberalcem. Na obeh zadnjih ponesrečenih liberalnih shodih v Ljubljani smo imeli priliko, občudovati naše liberalce, kaj in v čem obstoji vse njih politično prepričanje.

Na tako pot, po kateri stopata obe naši stranki, bi znali zaiti tudi pristaši nove stranke. Ima od take naš narod kake koristi, smo boljši od sedanjih? Liberalcem in klerikalcem očitamo, da so izpremenili samo ime, vse drugo je ostalo pri starem; mi pa bi izpremenili samo osebe. Nekaj novih prvakov, nekaj novih veličanstev, vse drugo bi ostalo pri starem.

Gotovo je, če ne bi bilo naravne potrebe, bi tudi ideja o novi stranki ne postala tako splošna, kakor se je v istini pojavila. Ali ravno zato, ker nam je ležeče na resnem delu, ker imamo v sebi čut odgovornosti, moramo dobro pomisliti, kaj storimo. Danes ne moremo storiti in delati, kolikor bi radi, in smatramo za potrebno — imamo premalo zmognih in politično naobraženih mož — ampak kolikor bi mogli. Nova stranka bi bila prisiljena, omejiti se tu in tam, ker nima še dovolj potrebnega materiala, omejiti se na celi črti. Razočaranje njenih pristašev bi bilo splošno in lepa ideja zopet diskreditovana do skrajnosti.

Zato se nam zdi ob sedanjih razmerah še najbolj na mestu stališče, ki je je označilo naše učiteljstvo v svojem glasilu, vsled katerega je zavladała taka jeza v liberalnem taboru. Zdi se tudi nam najumestnejše, stati ob trenutku na strani, motriti položaj, učiti sebe in druge, iskati zveze s somišljeniki. Ako smo si pripravili na ta način tla, je tudi naš vspeh gotov. Če smo vztrajali v podrobnem delu in smo si pridobili zaupanje med svojimi, stopimo lahko korak dalje. Izlušči se program sam in ta nam rodi novo stranko. Ako pa nismo bili zmogni podrobnega dela, tudi za drugo nismo sposobni, da bi pa sleparili ljudstvo na tak način, kakor naši liberalni ali klerikalni voditelji, naj bi bilo proti našemu osebnemu poštenju.

Ker pa je treba tudi za tako delo enotnosti v načrtu in neke vsakomur vidne organizacije, bi bilo ob danih razmerah skoro nemogoče, storiti kaj drugega realnega, kakor da se zbere krožek „novih“, združen v politično društvo ali kakorkoli že. Ta krog naj poskusi najprej sebe, ako je zmožen za tako delo, išče naj somišljenikov. S tem, da uči in probuja, širi zanimanje za stvarnost politike, stori vse, in največ, kar je ob danih razmerah mogoče. Naj je njegov namen ustanoviti novo stranko ali ne: ako izpremeni naše ljudstvo, vzraste stranka samaposebi. Ne stari ljudje in nov program, ne novi ljudje in stari program, ampak novi ljudje — nov program.

Tukaj je ideja nove stranke.

V Ljubljani dne 6. septembra 1906.

F. L.

Slovenska kmečka županska zveza — klerikalna?

Z nekakim zadovoljstvom smo bili zapisali vest, da se je ustanovilo novo društvo, ki naj kot strogo strokovno društvo organizuje slovenske župane kmetijskih občin na enotno vzajemno delo. Ob ustanovitvi se je s posebnim naglasom poudarjalo, da društvo ni politično. Verjeli smo to, čeprav z neko nezaupnostjo, ker se je ravno tako demonstrativno to poudarjalo. Na čelo društva je stopil Št. Vidski župan A. Belec, ki je skozinsko klerikalce ter prononsiran klerikalni politik. Še bolj nezaupni smo postali bravši med odborniki imena kakor dr. Schweizer, ki sicer ni noben župan, tudi ne kak obč. odbornik, ki ga pa štejejo med voditelje klerikalne stranke. Že to ime samo po sebi je vzbudilo v nas sum, da gre tu le za del organizacije klerikalne stranke. Še bolj je vtrdilo ta sum poročilo, da namerava novo društvo ustanoviti svoje glasilo, ki mu bodi urednik mlad pravnik dr. Pegan, ki je že pričel delati prve plavalne poskuse v klerikalizmu motni vodi. Sum je kolikor toliko upravičen, ker novega glasila treba ni. Obstoji že v tej stroki leto dni časopis „Občinska uprava“, ki bi zadoščala popolnoma svojemu namenu. Pisana je od strokovnjakov, o čemer se lahko prepričaš v vsaki njeni številki. Krenila ni ves čas svojega obstoja ne na to ne na ono stran domačega prepira. S politiko se je bavila le takrat, kadar je bilo treba poudarjati radikalno narodno stališče. Če bi torej novemu društvu „Županski zvezi“ bilo res le edino in samo za strokovno delo brez kakih zahrbtnih namenov, tedaj naj bi „Občinsko upravo“ kar na kratko proglasili svojim glasilom in stvar bi bila v redu. Toda na ustanovnem obnem zboru, ki ga je vodil klerikalni veliki župan Povše, so „Občinsko upravo“ popolnoma ignorirali, kakor da ne bi obstajala ter sklenili ustanoviti nov list. Čemu to, ako ne za to, da bi katoliška tiskarna dobila nov zaslužek in da bi na drugi strani svetu dokazali, da hočejo imeti čisto kle-

rikalno napravo. To pravo svoje lice pa so si najno razkrili s svojo oficijelno vdeležbo na III. katoliškem shodu. Da ta shod ni bil nič drugega kakor shod kranjske klerikalne stranke, torej odločno strankarska prireditve, to nismo konstatovali samo mi, temveč zlasti tudi štajerski, koroški in primorski Slovenci, ki se ravno zatagadelj tega shoda kot strankarske prireditve oficijelno niso hoteli vdeležiti. Sicer pa je v tem pogledu klasičen dokaz sam voditelj kranjske klerikalne stranke, dr. Šusteršič, ki je v svojem prvem govoru na kat. shodu dal pravec vsemu shodu in ki je v svojem drugem velikem govoru kar se tiče fanatizma kot klerikalec pa tudi kar se tiče hinavščine in licemerstva prekašal samega sebe.

In temu shodu je novopečeno društvo „Županska zveza“ prinesla oficijelni svoj pozdrav. Tu se je nova organizacija prav odkritosrečno razkrinkala kot strankarska uredba. Župani naprednega mišljenja, ki so vže člani tega društva ali oni, ki sede v odboru, morajo odločno protestirati proti temu, prav radikalno morajo iz društva pomesti politiko, ki se je pričela vganjati v društvu takoj v pričetku. Kakor apostelj Peter Jezusa Kristusa so gospodje, ki hočejo v „Zvezi“ nositi zvonec, načelo, da društvo ni politično, zatajili takorekoč v isti sapi. Župani naprednega mišljenja, bodite previdni. Ne pojte v zanjke, ki so vam jih tako nespretno nastavili. Ako pa vzlic vašim opozoritvam klerikalni politiki, ki jo dela društveni odbor, ne bo takoj konec, tedaj naj vam bo jasno, da v takem društvu za vas nima mesta. Obrnite jim hrbet ter oživite ono zvezo, ki jo je bil svoj čas zasnoval ljubljanski župan, ki pa je vsled klerikalnih spletk mirno v Gospodu zaspala. Ravno spričo dejstva, da ta županska zveza vsaj na papirju še obstoji, nam sili zopet vprašanje na jezik: čemu novo društvo, ako ne za to, ker hočejo novo klerikalno društvo?

H koncu še dve tri besede ne toliko liberalni stranki kakor „Sl. Narodu“. Kakor vsako delo tako je liberalna stranka zamudila in v veliki nemarnosti opustila vsako organizacijo med kmetskim našim ljudstvom, zlasti organizacijo naših županov in obč. tajnikov. V tem pogledu smo si z liberalno stranko na čistem. Ali značilno za vse naše razmere je, da je „Sl. Narod“ — ravno tako kakor sedaj nova „Županska Zveza“ — popolnoma prezrl postanek časopisa „Občinska uprava“ ter da ga ves čas njegovega obstoja dosledno ignoruje. Vemo zakaj to dela: ker časopisa ne tiska „Nar. tiskarna“ in pa ker je na njem kot urednik napisan dr. Ravnihar. In zaradi gole dobičkarije bolje rečeno umazanosti kakor tudi iz osebnih nagibov prezira delo velikega pomena! S tem edinim zgledom bodi dokazano, v katerem zmislu in na katerih načelih je urejevan ta „prvi slovenski politični list“, s tem pa tudi, kako opravičen je naš boj proti „Slov. Narodu“. A to je tudi en nagib, zakaj se borimo proti sedanjemu narodno-napredni stranki: ker jo komandira „Slov. Narod“ in ker nima ne energije ne moči, da bi se otrsela te pogubonosne komande.

Mladi.

Po eni strani propast naprednih strank, po drugi procvit klerikalne stranke, in iz tega izvirajoče popolno politično brezdelje za slovensko stvar — to je bil vzrok, da je vstal po celem Slovenskem, dejal bi lahko, nov rod nezadovoljnejšev, ki so hoteli, da stopi na mesto samopašnosti in koristolovstva s te ali one strani tako pozitivno delo, ki bi bilo v procvit in razvoj naroda, ki bi nam zagotovilo gospodarsko samostojnost, politično svobodo in iz tega izvirajoč napredek na kulturnem polju.

Teh nezadovoljnejšev je bilo vedno več. Iz početka se ni za nje nihče zmenil. Ko pa so povzdignili svoj glas v javnosti tako, da je našel odmev tudi med ljudstvom, je nastala na obeh straneh, na liberalni kakor na klerikalni ljubosumnost nad novim rodом.

Ker so zahtevali ti nekaj novega, prepričani, da z dosedanjo staro politiko ne moremo

naprej, so se postavili ti prešerno pred le-te in jih ošabno nazivali z preračunjeno prebrisanostjo „mladi“.

S tem so menili, da pobijejo že naprej pri našem v obče starokopitnem ljudstvu vsako simpatijo za novonastopajoče.

Ob kaki drugi priliki bi dosegel njih načrt svoj namen. Ker pa je bila živa potreba po premembi globoko vkoreninjena v ljudstvu samem, se je pričel narod na vseh koncih in krajih prav resno zanimati za te, ki niso prav za prav nič drugega izražali, kar je čutilo in hrepenelo ljudstvo samo. Preko noči je nastal tako boj med starimi in mladimi. Tak boj je zgodovinsko dejstvo in kdor vanj ne veruje, kaže, da nima v svojem srcu smisla za zahtevo večnega napredka. Kdor ne spoznava neizogibnosti takega boja, ne more spoznavati tudi njega pomen. In samo ob sebi umljivo je, da morajo napraviti stari prostor mladim: v programu in osebah.

Z velikim upanjem je zrl marsikdo v vrsto tistih, ki si je nadela s ponosom lepo ime mladina. Postavil se je tudi marsikdo sivih mož na njeno stran, ker pričakuje od mladine svojemu srcu novega ognja, svojemu narodu novega življenja.

Mladina, kot sama po sebi nekaj revolucionarnega, prodirajočega, pozna iz početka v svojem programu samo negativno stran. Ne išče tal, kjer bi zidala, ne ozira se po materijalu, iz katerega bi nagrmadila svojo visoko stavbo: ampak podira in ruši kar je starega, škodljivega, preperalega, zakasnelega, umirajočega. Ne ve prav za prav, kaj hoče, ne more povedati svojega programa z besedami: vse delo nji narekuje srce, ljubezen.

Baš to se očita mladini, da ne zida, ampak samo podira. Ali Slovenci imamo samo eno domovino, samo en kraj, kjer lahko vstvarjamo in dokler imajo na tem kraju svoje torišče druge stranke, ki niso pustile pedi zemlje prazne, toliko časa tudi mladina drugega ne more kakor delati s podiranjem starega, prostor in pot novemu. Lahko se zgodi, da strelja v tem boju s starimi mladina marsikdaj preko cilja, ali poleg cilja pa gotovo ne.

In da je želja po premembi v resnici razširjena povsodi, nam izpričuje dejstvo, da je pozdravila vsa slovenska javnost nastop mladine z iskreno odkritosrečnostjo.

Ljudje, ki so bili prej na desetletja zveste oprode tej ali oni stari stranki, se nagibajo k novo nastopajočim z velikim upom v svojem srcu.

Ali je zdaj tisti historični trenutek, ko dvigne mladina zastavo revolucije, ne moremo reči.

Da ne doživimo razočaranj, je namreč vedno bolje pričakovati manj kakor več, kajti zdi se, da razmere še niso dovolj jasne, da bi bil mogoč nastop mladih v taki obliki in taki meri, kakor je za resno politično delo neobhodno potrebno. Nasprotno stranke si namreč vedno prizadevajo premagati svojega nasprotnika s tem, da mu razkrope njegove vrste. Pa tudi če se to zgodi, zato še ni ustavil nihče svetovnega razvoja v svojem teku: večna resnica je, da vzklijejo na polju vedno nova zrna, ki se razvijajo, cveto više, razpadejo potem v gnoj in izpod gnoja vzklije zopet novo zrno. Vzamete nam lahko vse, izvabite lahko marsikoga od naših sebi, vere v našo bodočnost nam ne morete vzeti. Z Gorkijem vam kličemo: mi smo zrno bodočnosti in ako ne danes, zaplapola jutri naša zastava na vaših razvalinah. a

Avstrijska razstava v Londonu.

(Izvirno poročilo.)

V velikih obrisih kaže londonska razstava Angležem avstrijsko delo in avstrijske kraje. Popolnost ni bil program, in toliko izdelkov je samo z Dunaja, da bi se po pravici imenovala ta izložba dunajska razstava.

Vendar ta razstava ne bo brez dobrih posledic za nas Avstrijce, ker imamo tako lepe in romantične kraje in ker so Angleži popotovanja željno in radovedno ljudstvo.

Morda je bil glavni namen prireditve povzdigniti promet tujcev. Gotovo pa je, da ima razstava v tem največji pomen.

Z nikako drugo stvarjo se avstrijski narodi ne morejo tako postaviti v vrsto drugih napredujočih narodov, kakor z umetnostjo. In v Londonu je zastopan ves najboljši umetniški svet iz avstr. dežela. Naša umetnost se še nikdar ni tako v celoti kazala strmečim očem. In to je drugi pomen te razstave.

A tudi slovenska umetnost bode z veseljem zapomnila londonske dneve. Ni žela znabiti triumfov in ni bila bolj dovršena kot n. pr. na Dunaju. Pač pa je pokazala, da je njena moč ravno tako velika kakor je velika sila njenih sestra drugih narodov. Brezobzirno lahko nastopa v svetovnem tekmovanju. Kakšno zadostenje!

* * *

Industrijalni izdelki, ki so razstavljeni, so povečem iz Dunaja. Najlepši so stekleni, galanterijski in izdelki modne industrije. Gracijozna dunajska moda je pač tudi občudovanja vredna. V oddelku oblek so razstavile tudi nekatere češke tvrdke.

Umetniška obrt na Dunaju je napredovala in se razvija zadnje čase tako, da ji komaj tekmuje nemška, ki je sicer visoko dovršena. Mnogo te obrti je razstavljeno in bolj važna je za razstavo kot industrija.

Krasne hišne oprave in fino izvršeni zlatarski izdelki delajo veliko reklamo dunajskim tvrdkam. Čehi imajo svoj paviljon s čipkami in Dalmatinci svojega z dalmatinskimi ročnim delom, med katerimi so prav neumno razobesene krasne Bukovacove slike, ki izgube vsled tega ves svoj čar.

Lepoto avstr. dežela si Anglež lahko ogleda v velikih slikah in v malih fotografijah.

Na zelo velikih stenskih slikah blešči sneg naših alp, se vidijo naša jezera in divne pokrajine. Te slike odbdajajo naokoli razstavljalni prostor, tako, da se oko povsodi čudi kamor se obrne. Iz Kranjske je razstavljeno drugo Belopeško jezero, eden naših najdragocenejših bisserov. Postavljena je tudi tirolska vas in v čolnih se lahko vozi v Opatiji, za kar pa je seveda že treba tudi nekoliko fantazije. Dunaj seveda zavzema poseben oddelek, kjer je nekako ponarejen Prater s svojim velikim kolesom. (Queens palace.)

V Queens palace ima vsaka kronovina svoj oddelek. Razstavljene so pokrajinske fotografije, slike in figure o narodni noši.

Iz Kranjske so razen tega še razstavljeni kapniki postojinske jame, ki najbolj zanimajo obiskovalce. Tudi Groharjeva slika postojinske jame je tu, in očarala bode ljubitelja umetnosti s svojimi čudežnimi barvnimi efekti. Vrh tega ima Grohar razstavljenih še dvojice drugih slik (Ljubljano in Triglav) in Holub Bleško jezero.

V umetniškem oddelku so zastopane vse umetniške struje in skoro vsa avstr. umetniška društva. Dunajska Secesija, češka Mones, poljska Sztuka in dalmatinski umetniki se pač odlikujejo pred vsem. In v tej družbi je naša „Sava“. Srečamo zopet stare znance iz Dunaja in iz slov. umetniških razstav: Jakopiča, Groharja, Bernekerja, Vesela, Jamo in Žmiteka. Bernekerjevo skulpturno delo je edino večje na celi razstavi. Drugi umetniki so razstavili samo male kipee.

Malo je sicer slov. umetnosti na treh kratkih stenah, ali poznavalec umetnosti bode takoj spoznal, da tu mnogo visi. Čemu torej hvale, čemu kritike; oboje je neopravičeno. Opravičeno je edino veselje.

Slovenski umetniki so preko Dunaja naredili pot med svet. Samo z njimi se lahko naš narod popelje med drugim svetom. Nič nimamo tako velikega, da bi le kje obrnili pozornost nase. Nimamo industrije in naše poljedelstvo je malenkostno. Ako bi ne imeli svojih umetnikov, bi na tej avstrijski razstavi o Slovencih ne bilo nobenega znamenja in v skupnosti avstrijskih narodov izginemo popolnoma. Samo naše umetnike lahko pošljemo tja, kamor hočemo, da se nas upošteva. In ta pomen, ki ga imajo naši umetniki, se je na tej razstavi najživahneje pokazal.

Slovenski narod in njegovo izobraženstvo pa je že od nekdaj o tem prepričano in ni mu bila šele potreba Londona. Vedno se je trudil, da razume svoje umetnike (ne le upodabljaljoče marveč tudi literarne), cenil jih je, morda jih podpiral kdaj preko svojih močij in se zanimal za njih cvetoče talente. Kakšna dalekovidnost!

B.

Politični pregled.

Koroška spomenica.

Koroški Slovenci so izdali poseben promemoria, v katerem zahtevajo vsaj dvoje mandatorov. Kako naj se ti razdele, kažeta priložena zemljevida. Vsebinsko te spomenice objavljajo poleg slovenskih tudi vsi nemški listi, a ponajveč brez komentarja. O tej spomenici hočemo izpregovoriti še na drugem mestu.

Češko-madžarsko zблиžanje.

Preden so prišli Košutovci na vladno krmilo, so iskali vse naokrog pomoči, zlasti pa tam, kjer so vedeli, da ne marajo za avstrijsko nemško vlado. Jako prijazni so bili napram češkim težnjam, in ni še prav dolgo, ko je prejemal Košut brzoglavne pozdrave od čeških poslancev. Danes seveda, ko so Košutovci sami na vladnem mestu, jim je marsikatero prijateljstvo s tem ali onim neprijetno. Posebno mučno jim je obnašanje napram Čehom. Ali dasi so postali Madžari naenkrat tako hladni, zvez si iščejo zdaj samo še na Balkanu, vendar se je našlo v čeških krogih nekaj politikov, ki so prav resno mislili na v raznih brzoglavih tako proslavljeno češko-madžarsko zблиžanje. Dva poslance, od Čehov Klofač in od Madžarov Kovač, sta si prizadevala vzbuditi zanimanje javnosti za to bratsko akcijo, ali vsled Slovakov se je vse pogajanje razdrlo. Čehi smatrajo Slovake kot del svojega plemena in naravno, da ne morejo dovoliti, da se dela napram ogrskim Slovakom na tak način. Madžari pa niso hoteli o Slovakihi ničesar slišati in bili od sile ogorčeni vsled vmešavanja v „notranje“ ogrske razmere. Poskus zблиžanja se je torej vsaj to pot docela ponesrečil. Zadostuje, če smo znali samo za dvoje imen: Kovač in Klofač...

Oklic ruske kmetijske zveze.

Komaj leto dni stara ruska kmetijska zveza je izdala na svoje somišljenike znamenit oklic, v katerem omenja najprej razpust dume in nadaljuje potem tako:

„Tovariši! Nikogar nimate več, ki bi mu potožili svoje gorje, nikogar, v katerega bi lahko upali. Zanesti se morete torej le na sebe. Spomnite se, da ste dejali nekoč: „Ako nam razženejo dumo, si pomagamo sami!“ Pomagajte si torej sami! Čas je prišel. Združite se k vsi ruski kmetijski zvezi. Pogumno stojte drug za drugega. Ne poslušajte črnih tolpe, ne sledite onim, ki vas hočejo oslepariti in vam pravijo, da stori že vlada vse za vas. Polastite se službenih mest po vseh oblasteh in okrožjih. Odstavite vse staroste (nekaki naši župani), ki ne služijo ljudstvu ampak gospodi. Ne pripoznajte nikake uradniške oblasti. Pošljite sle in pisma k svojim rojakom, ki služijo v vojakih. Pregovorite jih, da ne streljajo na tiste, ki se bore proti vladi za pravice našega ljudstva. Naj ne priznajo častnikov, ki so prodali narod veleposestnikom in graščakom. Naj se vrnejo z orožjem domov, da čuvajo svoje vasi pred ukončanjem.

Če prično delavei po mestih boj proti vladi, jim vi pomagajte. Če prično železničari s štrajkom, pomagajte štrajkujočim. Čuvajte jih kaznovanja. Uničite tire, da ne morejo tja vojski. Samo z družinami močmi, samo v zvezi z drugimi sobojevniki zmagamo sovražnika. Ne vplačujte zločestveni in nepostavni vladi nikakih davkov. Iz državnih hranilnic zahtevajte svoje vloge, in sicer brezpogojno izplačane v zlatu in srebru. Na jesen naj ne gre nihče k rekrutom, da ne bo kdo prisiljen streljati proti lastnemu očetu in sinu.

Ura odločitve se bliža. Naša domovina je v veliki nevarnosti in ljudstvo mora napeti vse svoje sile, da reši domovino. Velike nesreče, revščina, lakota, suženjstvo, — vse to preti vsemu ljudstvu, ako se ne upremo tej vladi. Moč ne tiči v njej, ampak v ljudstvu. Ljudstvo hoče zmagati. Nočemo na rokah in nogah uklenjene dume, ampak zahtevamo ustavni zbor. Samo taka zbornica more življenje ljudstva pošteno urediti. Samo ona more dati narodu zemljo in svobodo.“

Tako se glasi klic ruskih kmetov. Kdaj pridejo za njimi slovenski?

Splošna vstaja na Ruskem.

Mnogo znamenj kaže, da izbruhne v Rusiji prav kmalu splošna revolucija, ker tako kakor sedaj, ne more pod nobenim pogojem naprej. Kmetijski voditelji hodijo po deželi in organizirajo ljudstvo, delavei hočejo zgrabiti za orožje, atentati se ponavljajo vsak dan, najmanj sto žrtev pade vsak teden. Slavni pisatelj, nekdanji težak Maksim Gorkij, ki je bežal iz domovine, je naslovil na francosko delavstvo plamtečo spomenico, v kateri kliče Francoze na pomoč ruskim revolucionarjem.

Štajersko.

Kako se ruši sloga na Štajerskem.

O tem ni treba nobenemu dosti misliti. Treba je samo vprašati ljubljanskega „Domoljuba“, ta bo povedal najbolj natančno.

V zadnji 34. številki je vendar vrgel krinko raz sebe in povedal jasno, kaj misli; namreč, kako je treba „sloga“ varovati.

Celjska „Domovina“, ki zastopa slovensko misel na Štajerskem gotovo najodločnejše, mu zlasti ne da miru, posebno pa še njeni bivši urednik Spindler. Kdor noče rušiti sloge, ne sme niti z liberalcem govoriti. Tako misli bistroumni „Domoljub“. Bivši urednik „Domovine“ Spindler je namreč pil v gostilni skupno z dr. Trillerjem, ki je liberalec. To naj si Štajerci dobro zapomnijo. Drugo rušenje je, če se priporoča drugega kandidata, kakor je duhovščini in njenim listom povšeči. „Domoljub“ piše: „Celjski gospodi ni prav nič do sloge. Zadnji čas jo kar zapored rušijo. V dokaz temu je pisarenje po „Domovini“. Mi smo dovolj mirno vse to opazovali. A skrajni čas je, da preneha naša potrpežljivost in da tudi mi odločno nastopimo svojo pot. Pustimo liberalce, naj si osnujejo svojo stranko, ki bo kmalu poginila, kakor gineva liberalna na Kranjskem, mi pa osnujemo svojo po vzgledu Slov. Ljud. Stranke na Kranjskem. Bližajo se državnoborske volitve in do tedaj moramo biti na jasnem, ker drugače bode zopet največja zmeda, kakor se je to dogajalo v zadnjem času.“

To je torej odločno povedano štajerskim krogom, da morajo tako peti, kakor ukažeta „Slovenec“ in „Domoljub“. Kdo ruši toraj sloga? Vprašati bi bilo „Domoljuba“, ali morajo Štajerci ravno istega kandidata voliti, tudi če ni za to sposoben, samo če ga hočejo klerikalci?!

„Domoljub“ je torej jasno izpovedal: mi hočemo imeti v svoji posesti Štajersko, če ne, pa naj začne boj.

Štajerci vedo sedaj, pri čem so. „Domoljub“ priporoča tudi svojim nevednim bralcem, naj pošljejo „Domovino“ nazaj, ker uganja lumparije, ker piše, naj si volilci izbirajo med dr. Jančkovičem in Kunejem. „Domoljub“ piše: „Večje lumparije si ne moremo misliti, nego jo uganja ta list“. In zakaj tako? Ker ne trobi v isti rog kakor hočejo klerikalci. Torej: kdor netrobi v klerikalni rog, je „lump“!!

Štajerci naj pa storijo sedaj odločni korak: „Domoljub“ jim je odkrito povedal, kaj name-rava duhovščina na slovenskem Štajerju.

F. A. L.

Štajerska je poslala na klerikalni shod v Ljubljani svoje oficijelne zastopnike. S škofom Napotnikom so prišli štajerski državni in deželni poslanci. S tem se je v pravilni formi štajerska klerikalna stranka raz-

krila kot taka. Ako prej ne, se je v tem trenutku zrušila ona proslula „štajerska sloga“. Štajerska klerikalna stranka pa ni samo jasno razodela, da obstoji; temveč da ima vže svojo organizacijo, ima svoje pastirje in svojo čredo. Spričo temu vprašujemo svobodomiselne kroge na Štajerskem, kdaj se bodo i oni vzdramili? Bodo li pričeli s svojo organizacijo stoprav tedaj, ko bode vže prepozno? Ali se še vedno boje kršiti „štajersko sloga“, v tem ko jo je klerikalna štajerska stranka popolnoma oficijelno razdrila? Ne bodite šalobarde, ne bodite v posmeh vašim klerikalnim nasprotnikom ter vsem ostalim Slovincem.

Poslanec dr. Korošec je obljubil posredovati za podporo vsled velikega poplava sredi julija t. l. prizadetim posestnikom od sv. Eme iz konjiškega okraja.

Zupnik Govedič iz Šoštanja, drugače vedno Slovenec, je glasoval pri zadnjih šoštanjskih občinskih volitvah z Nemci in tako izdal narodno stvar. Zdaj pa se nam poroča, da se vrše volitve v prvi razred še enkrat, ker je glas župnika Govediča razveljavljen. Volitve so danes dne 7. septembra.

Železniške uradnike, nezmožne obeh deželnih jezikov nastavljajo tudi v krajih, kjer je večina prebivalstva slovenska. A to bi še ne bilo najhujše: toliko slovenščine, kolikor je je neobhodno potrebno, zna kmalu kdo, ali kaj, ko je znati n o č e! Tako se je zgodilo ne samo enkrat, ampak že stokrat: javne oblasti slovenski jezik očitno prezirajo in zaničujejo, in mi Slovenci naj podpiramo in spoštujemo take oblasti? Proč z zatiralci — živela svoboda!

Ptujski „Štajerc“ ne more zatajiti svoje jeze zaradi lepo uspele sokolske veselice v Št. Ilju v Slov. Goricah. Ptujška jeza nam ne kaže drugega, kakor srd nad našimi uspehi. Le tako naprej!

Občinske volitve v Črešnovcu (mariborski okraj) so bile že nad leto dni predmet mnogokaterim razpravam. Trikrat so bili vloženi proti njej rekurzi, naposled je morala biti volitev vendar uradno potrjena. S tem pa je tudi odzvonilo posiljenemu nemštvu v naši občini.

Otvoritev brežiškega mostu je bila jako klaverna, ker se je je udeležilo zelo malo ljudi. Navzoč je bil tudi namestnik Clary in deželni glavar Attems. Nekaj ljudi je bilo navzočih, ker je bil v bližini svinjski sejem. Klicalo se je sicer „hoch“, toda bilo je premalo grl, ki bi se odzvalo. Vrhu žalosti še pa nesreča. Vsled vročine in gladu se je zgrudil na tla nek vojak vojaške godbe iz Zagreba. Slovencev pri vdeležitvi ni bilo. „Domovina“ piše k temu: Prišel je k slavnosti po mnogem moledovanju tudi cesarski namestnik grof Clary, a brežiški izzivachi so dobili ukaz, se čisto mirno vesti, nič izzivati, nič hajlati. To je bilo nekaj grozno mučnega za naše nemškutarje, ker so morali z nagobčniki hoditi okoli. Zato pa cela slavnost ni imela običajnega kričavo-nemškega, ampak samo oficijelni značaj.

Od Sotle. Četudi se je v novjšem času jelo razvijati mnenje, da je uprizorjanje iger brez pomena za izobrazbo prostega ljudstva, vendar moramo odločno trditi, da so ravno igre poleg čitanja časopisov in knjig važnejši faktor v probujo in izobrazbo ljudstva, kakor predavanja, na katera se sedaj vsa pozornost obrača. Naše ljudstvo je sicer dovolj inteligentno, da lahko razume prosta predavanja, vendar imajo ista premalo privlačne sile. V prvi vrsti je potrebno, da se ljudstvo zaveda svoje narodnosti, potem bo šele mogoče ga izobraziti. Opazujem že par let po raznih krajih, da se ljudstvo le malo zanima za predavanja in je navadno predavatelj radi premalega števila poslušalcev primoran prelagati svoje predavanje od tedna do tedna, seveda vedno z istim uspehom. Upajmo, da se to v bodoče spremeni! — Da se ljudstvo zanima za narodne igre, uvidel sem sam. Že par let prireja naše „Bralno društvo“ v Pišecah razne igre in vsako leto raste zanimanje za nje in z zanimanjem za narodne prireditve tudi narodna zavednost. Marsikateri tujec se je čudil lanske leto, da se upa prosto kmetijsko bralno društvo uprizoriti Jurčič-Govekar-jevega „Desetega brata“. Še bolj se je čudil, ko je opa-

zoval fino kretnjo naših diletantov. Z enakim uspehom uprizorilo je imenovano društvo letos F. S. Finžgar-jevo narodno igro: „Divji lovec“. Nastopili so večinoma nam že iz prejšnjega leta znani igralci in so tudi letos svojo ulogo prav izvrstno rešili. Pred vsem moramo omeniti divjega lovca (g. J. V.), ki je igral s tako fineso, da smo pozabili, da igra diletant. Izvrstno sta igrala tudi Tonček (g. Borovinšek) in Jure (g. Podgoršek). Posebno je izvalil Tonček kot originalen vaški potepuh mnogo smeha. Zahvaliti se moramo cenjenim gostom iz Št. Petra, posebno še slavnemu kvartetu, ki nas je iznenadil s svojim krasnim petjem. — Bralnemu društvu in posebno predsedniku g. Tonetu Agrež in vsem drugim cenjenim diletantom čestitamo k dobremu uspehu. Pokažite se zopet kmalu na našem odru!

M. V.

Legijonarji v Ljutomeru. V soboto dne 8. t. m. priredi Čitalnica v Ljutomeru veliko narodno igro v štirih dejanjih „Legijonarje“. Dvorana g. Kukovca. Začetek ob 7. uri zvečer.

Ponarejen denar. Te dni so dobili v neki trgovini v Celju bankovce za 20 K, katerega so še le prekasno zapazili — kot falsifikat, čeprav je prav slabo ponarejen. Te slabo ponarejene bankovce se lahko po tem spozna, da imajo temnejše ozadje nego pravi bankovci, ženski glavi ste na obeh straneh prav slabo izvedeni in pretemno šrafirani, tako da svitli deli obraza ne pridejo do veljave, barva ponarejenih bankovcev je opekasto rdeča (ziegelrot). Angelji so na obeh straneh zelo grobo izdelani, označenje serije se je posebno na madžarski strani popolnoma ponesrečilo.

1.300.000 K dolga ima mesto Ptuj, v katerem gospodari nemški občinski svet pod znanim vodstvom Ornika. Dolg v tej višini priznavajo tudi nemški listi.

Primorsko.

Osebnosti. Kancelijski praktikant Pavel Žikovič v Gorici je imenovan za kancelijskega asistenta pri okrajnem sodišču v Rovinju. Evidenčni višji geometer I. razreda Vaclav Nalezinek je imenovan za evidenčnega nadzornika za službeni okoliš finančne direkcije v Trstu. — Kontrolni asistent Ivan Hribernik in carinar Pij Budinič sta imenovana za carinska oficijala v X. čin. razredu ad personam; titularni višji respicient finančne straže Franc Kranjc in respicient finančne straže Franc Lulič v Trstu sta imenovana za carinarja v XI. čin. razredu. Profesor na državni gimnaziji v Pazinu, gosp. Vladimir Nazor, je imenovan za glavnega učitelja v Kopru.

Pogumen župnik. V Breginju se nahaja stotnija IV. bramborskega polka, čegar moštvo je po dveh tretjinah slovensko in češko, ena tretjina je Nemcev. Ko so bili vojaki pri maši, jim je pridigoval župnik med drugim v nemškem jeziku tole: „Vi mislite, da ste vojaki, pa to ni res. Oficirji vas imenujejo pse... Kaj mislite, kaj je vojaška čast? Vojaška čast je nesmisel.“ Stotnik je poslal na korno poveljstvo poročilo o tej pridigi in zgoditi se zna, da ima župnik vsled tega še velike sitnosti.

Ricmanjsko vprašanje. Odbor političnega društva „Edinost“ v Trstu je sklenil, da vzame v roke ricmanjsko zadevo v končno rešitev. Radovedni smo, kaj bo in kako se stvar reši. Ob sebi se razume, da želimo najboljšega uspeha, ki po naši sodbi itak ne more izostati, ker je jasno že zdaj, da pomeni ricmanjska zadeva za tržaškega škofa Nagla vsak dan večjo blamažo.

Grozodejstvo orožnika. Upokojeni orožnik Franc Bahar v Boveu je bil velik pijanec, vsled česar ga je mati večkrat zmerjala. Da naredi konec temu življenju, je v soboto umoril mater, nato pa še sebi prerezal vrat. Našli so ga mrtvega. Svoj čin je storil najbrže v pijanosti; prav gotovo pa v abnormalnem stanju.

Kranjsko.

„Glasbena Matica“ in „Filharmonično društvo“ v Ljubljani.

„Slovenski Narod“ z dne 28. avg. 1906. nam poroča, da se zadnji čas Nemci prav pridno zaletavajo v „Glasbeno Matico“ ter napadajo zavedne Slovence, ki prispevajo za sanacijo tega zavoda ter k tem napadom le pripomni, češ smejajmo se tej nemški nadutosti!

Z ozirom na ta članek „Slovenskega Naroda“ pa posezimo nekoliko globlje in se kot zavedni Slovenci vprašamo: Zakaj Nemci po „Vahtarici, Graški tetki“, in drugih listih kriče, da vzdržujejo s svojim denarjem slovenske zavode! Kratek odgovor! Nezavednost ni nikaka skrb za narodno gospodarstvo!

Slovenci se obračamo do tujih nam zavodov za podporo in izmed teh srečnih je tudi „Glasbena Matica“, ki je dobila 400 K od „Kranjske hranilnice“, tega po mnenju Nemcev strogo nemškega kapitala v deželi. Že zadnjič smo povdarjali, da ta navidez nemški kapital ima pet šestin slovenski značaj, in da le od nas samih je odvisno, da bodo glede tega „nemškega“ kapitala Nemci ponižni in tihi.

„Slovenski Narod“ ne pojasni svojim bralcem, zakaj Nemci pri nas vsega dobrega preobjudeni upijejo in klevetajo nad nami ter postavljajo veliko višje stoječi kulturni naš zavod, dično „Glasbeno Matico“ kot konkurenčni zavod „Filharmoničnemu društvu“ nasproti.

Marsikdo bode mislil, da so kranjski Nemci tako darežljivi in da za „Filharmonično društvo“ plačujejo iz svojega žepa tolike svote kakor upijejo ter da se vsled tega zaganjajo v nas, češ podpirajte svoje kulturne zavode! Dotični pa, ki tako misli, se bridko moti! Ozrimo se le na našo „Glasbeno Matico“ in „Filharmonično društvo“ ter na različne podpore obeh zavodov!

Tu vidimo, da ima zopet ono slavno društvo „Kranjske hranilnice“ svoje darežljive roke vmes in sicer le za „Filharmonično društvo“, ki je prejelo za leto 1905. podpore in sicer jedenkrat K 3200, drugič K 10.000, tretjič K 10.000, četrtič K 500, skupaj torej v enem letu K 23.700, in to leto za letom, in „Glasbena Matica“ prejela je prvič K 400 in drugič nič, nič in nič!

„Slovenski Narod“ in rodoljubni Slovenci brez razlike strank, vas vprašamo sedaj: Kdo je kriv tem razmeram na Kranjskem?

Če torej zavod kakor je „Kranjska hranilnica“ tako pristransko deli podpore deželnim kulturnim zavodom, katere je po svojih pravilih vezana podpirati od vsakoletnega čistega dobička in sicer da dobi „Glasbena Matica“ K 400, a „Filharmonično društvo“ K 24.000?

Kratek odgovor se bode glasil: Mi sami! Proč Slovenci od tega denarnega zavoda! Vun z vlogami iz tega zavoda in nalagajmo denar pri naših hranilnicah in domačih denarnih zavodih, ki danes stojijo trdno in dobro, osobito hranilnice po mestih in trgih! Pokažimo temu nemškutarskemu zavodu, da dokler je v njem pet šestin vlog naših, da zahtevamo odločno, da podpira temu primerno tudi naše kulturne zavode in da je te po svojih pravilih vezana podpirati.

Ko Nemci uvidijo, da z našim denarjem ne bodo mogli več podpirati svojih kulturnih naprav in da z bogate mize „Kranjske hranilnice“ ne bo več tako mastnih podpor, ko bodo mogli poseči v svoj žep in jih podpirati iz svojega, tedaj bodo gotovo o tem nemškem kapitalu drugače mislili in gotovi „Zöhrerji“ ne bodo vsega siti razgrajali po hotelih in mazali naše slovenske objavne knjige.

Slovenski narod, tebi pa bodi po teh podatkih geslo:

Vun svoje prihranke iz „Kranjske hranilnice“, tega tebi sovražnega zavoda in naloži ga

¹ Kolikor se nam zatrjuje od gotove strani, dobi Glasbena Matica teh borih 400 K le proti temu, da dá, isto svoto ljubljanska občina nemškemu filharmoničnemu društvu v Ljubljani!

v domačih denarnih zavodih, da se taisti čim preje popno do rezerve, ko bodo lahko podpirali naše kulturne zavode, osobito dično „Glasbeno Matico“ tako, kakor ti zaslužijo, a ob enem primoreš tudi svojem do kruha, kakoršnega uživa danes na Kranjskem tujec.

(Časopise prosi pisatelj teh vrst, da blagovolijo to ponatisniti!)

Da se razumemo. „V Kamniku izhajajoči „Naš list“ skuša z vsakovrstnimi napadi in natolecevanjem obrniti pozornost nase in na tiste brezpomembne može, ki so zbrani okrog njega. Nam se res ne zdi vredno, da bi s tem listom polemizirali, kajti polemizira se samo s političnimi faktorji itd.“ Kdo je napisal te uničujoče, kot iz granita izklesane stavke? Izvestno list, ki še nikoli ni „napadal“, še manj pa „natoleceval“, ki še ni nikoli „pozornosti obračal“ na svoje velmože, in ki „polemizira samo s političnimi faktorji“, od ministrskega predsednika višje. Ta izvrstni list, poln bon-tona, pošten in dostojen, kavalir med slovenskimi listi, ugleden širom celega sveta (= štampiš pri „Roži“) pa seveda ni nikdo drugi kot slovenska „preša“ vulgo „Slovenski Narod.“ Da „Sl. N.“ z nami ne polemizuje, ima svoje gotove vzroke, a ne zato, ker nismo „političen faktor“, ampak ker se drži znane čifutske politike à la „Neue freie“, ubiti nas z molkom. Na drugi strani pa glavni zagovornik slovenske liberalne v nebo kričeče korupcije prav dobro ve, kak konec bi morala vzeti vsaka polemika z nami. Neuke, zabite ljudi vladati je najlozje, to tudi „Sl. N.“ ve, in zato ima svoj prokleti interes na tem, da svojim bralcem prikriva ves gnoj, kar ga je v stranki, katero zastopa. A naj si „Sl. N.“ le zapomni, da kedar je dosti gnoja, ne ostane njegov smrad v še tako dobro zatvojeni greznici, in da pošegeče duh končno tudi najbolj zamašen in hrastav nos. To mu prorokujemo danes, če nas ima že za pomembne ali brezpomembne može! Dejstvo je pa to, neovržno dejstvo, da smo spravili liberalno stranko iz mrtvila, da smo zrevolucionirali duhove, in da pojdemo še naprej po tej poti, dokler ne zrušimo v tla liberalnih preperelih malikov, in ne pobijemo zadnjega koruptnega prvaka z njegovimi dinastijami vred. To bo tista pozornost, katero mislimo obrniti nase. Kar se pa tiče očitka, da natolecujemo, izjavljamo, da odrekamo listu, čigar moralni nivô stoji na višini „Slov. Naroda“, sploh vsako sodbo o poštenju — kogar koli. Mi smo pripravljeni vedno dokazati vsako svojih trditev, in stojimo zanje. Pod toplim, a smrdečim in umazanim kožuhom poslaniške imunitete se „Naš list“ še tudi ni in se ne bo nikoli skrival. Tudi ne računimo na to, da „ni porotne klopi, ki bi nas mogla obsoditi.“ Ne-poštenosti in lumparijam v naših vrstah ni prostora, in če bi se pojavile med nami, skrbeli bomo za to, da se jih takoj iznebimo. Zato tudi ni treba nikomur misliti, da pripravljamo kako liberalno stranko št. II, kjer bi se lepo menjala imena, kjer bi dobili par novih dinastij, in bi stvar potem zavila pod na novo pobarvano zastavo v stari kurz. In če bi morali doživeti vsak dan novih razočaranj, če tudi ne postanemo nikoli „političen faktor“ — to nam je vse eno! Zavest, da smo odkritosrčni, in da bijemo pošten boj, in da končno nismo osamljeni v tem boju, nas pa že lahko odškoduje za preziranje raznih političnih prostitutk moškega spola!

Osebnosti. Inženir Jaroslav Foerster na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani je potrjen za definitivnega in mu je dodeljen naslov profesorja. Profesor na gimnaziji v Kranju Anton Jeršinič, je dobil mesto na II. državni gimnaziji v Ljubljani, suplent Ivan Masten na gimnaziji v Mariboru je imenovan za pravega učitelja na gimnaziji v Kranju, suplent Bogumil Remec na gimnaziji v Kranju pride kot provizoričen učitelj na II. državno gimnazijo v Ljubljano, suplent dr. Ludvik Gauby, poskušni kandidat na realki v Graciu, je imenovan za provizoričnega učitelja na realki v Ljubljani. Provizorični učitelj

Josip Odlaček v Poljškem pri Litiji je imenovan za provizoričnega učitelja v Mokronogu. Premeščen je Fran Vidic, postajenačelnik v Borovnici, v isti lastnosti v Logatec. Imenovan je Ivan Arhar, dosedaj železniški pristav na Dunaju, postajenačelnikom v Sežani in Josip Gostiša, dosedaj pristav v Nabrežini, postajenačelnikom v Borovnici.

Slovenščina na naših železnicah. Za javno uporabo slovenščine bijemo zlasti pri uradih bodisi državnih in zasebnih kruti boj, a pri vsem tem bore malo dosežemo. Pri železnicah, zlasti južna železnica slovenščino mrzi — akoravno teče dolgo pot po slovenskem svetu, nahajajo se i tam, kamor ne zaide zlepa Nemec, kot na stacijah Laze-Sava itd. samo le nemški lepaki — o slovenskih vozniških listih pa še govora ni. Z velikim naporom se je doseglo pri dolenjski železnici, da ima v zadnjem času slovenske in nemške vozne listke — vse drugo ostalo je pri starem. Državna železnica se itak brani slovenščine in skoraj bodemo še pri napisih stacij nove železnice z edino to uslugo pogoreli. Imamo pa v deželi še jedno železnico in sicer ono na Vrhniki. — Tudi to čisto slovensko progo zasedli so Nemci. Ondi ne umeva nadzornik proge našega jezika in akoravno stoje na čelu te proge možje kot Lenarčič, Jelovšek i. dr. in je nje upravni svetnik g. Hribar še celo član državnega železničnega sveta, dobiš ondii le nemški listek za vožnjo. — Kje je pač narodni ponos teh gospodov? Vreme se bodo Slovencem pač zjasnila — a vprašam, kdaj? — pri takih okolščinah.

Nova železnica. Razmere na Bohinjski železnici so naravnost škandalozne. Skoro ga ni vlaka, ki bi ne imel vsaj pol ure zamude. Vozovi so vsled slabega premoga, ki ga kuri parovoz, vsi črni, tako da se povsodi umažeš, kamor primeš. Osobje je skoro vse iz Koroške in pri tem skrajno nemško-zagrizeno, tako da dosti sprevednikov niti slovenščine znati noče. Poleg tega so še skrajno surovi — s slovenskimi gosti. Slovenska imena izklicujejo kvečem pred tretjim razredom, pod okni vozov II. raz. vse po nemški. Nekatera nemška imena novih postaj pa so skrajno smešna: sprevednik izkličie n. pr. po nemški Pódmélec, slovenski: Podmélec. Enkrat naglas na o, enkrat na e. Prav taka spaka, kakor če bi klicali mi Bérlin mesto Berlín. In slovenski poslanci, so jim znane te razmere? — Eden, ki se je že opetovano vozil po novi progi.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da je na veliki skupščini v Logatecu 2. p. m. razsodnikom izvoljeni g. prof. dr. Josip Tomišek odklonil to častno zvanje; ker je ono naperjeno, ne bo rekel namenoma, a vsekako očitno v svojih posledicah proti možu, ki je ž njim v najožji dotiki, proti ravnatelju g. H. Schreinerju. Tem povodom si je vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ izvolilo vsled § 18, alineja 3 svojih pravil g. ravnatelja Schreinerja za interimnega družbenega razsodnika ter svetovalca v važnih družbenih zadevah. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 29. avgusta 1906.

Izseljenci v Brazilijo. Parobrodna družba „Zino“ razpošilja po svojem pooblaščenca A. Gergoletu v Chissi (Švica) prospekte, v katerih vzpodbuja delavstvo, da bi se izselilo v San Paulo v Brazilijo. Posebno se vabijo rokodelci, kmetovalci in poljski delavci. Vsem tem slojem se tamošnje razmere popisujejo za zelo ugodne in se jim celo obljublja brezplačno parobrodno vožnjo in vožnjo po suhem do zaželjenega kraja. Vse to pa ni nič drugega, kakor vaba, in naj bodo vsi oni, ki se hočejo izseliti v Brazilijo, prepričani, da so tam razmere za delavstvo silno neugodne in da ta nepremišljen korak že marsikdo obžaluje, ker si ne more tam prislužiti niti toliko, da bi se po človeško preživljal, ne pa da bi si še prihranil za povrnitev stroškov v svojo domovino.

Raznoterosti.

Priprost Francoz o preganjanju duhovščine na Francoskem. V večji družbi je izjavil priprost Francoz, na vprašanje, čemu li tako preganjajo duhovščino na Francoskem sledeče: „Duhovščina, zlasti redovniki, so sami izzvali odpor parlamenta in ljudstva proti sebi, in vse preganjanje naj zapišejo na svoj račun. Duhovščina je med narodom sejala nevoljo proti republiki, hoteč pridobiti ljudstvo zase in prodreti pri volitvah, da postavijo potem zopet „cesarja“. Duhovščina ve, da bi imela več vpliva, če pride na prestol zopet cesar. Zato so se dvignili francoski poslanci proti duhovščini, zlasti proti redovnikom, ki so največ delovali proti republiki. Časopisje je začelo napadati duhovščino in pisati proti „cesarstvu“, in tudi ljudstvu so začeli razkrivati namero duhovščine in je odvrnili od le-te. Med narodom je nastal velik prepir; duhovščina je podpihovala proti vladi, dokler niso pričeli i vladni organi preganjati „protirepublikance“. Začeli so preganjati najprej redovnike iz dežele, ki so bili največji ruvarji proti republiki. In sedaj, ko so po veliki večini iztirali te menihe iz dežele, je zavlada zopet mir med ljudstvom: ker francoski narod ne mara cesarja, ampak hoče, da ostane za vedno republika, ker je edino najpravičnejše, da si ljudstvo samo izvoli, kogar hoče, da mu načeluje“. (Ta Francoz je bil rojen ob času, ko se je delala železnica iz St. Petra v Reko, v Merečah, eno uro od Ilirske Bistrice. Oče mu je bil Francoz, mati Slovenka, sedaj sta mu oba umrla. Kot mladenič je šel v svojo domačo državo, kjer je služil v vojaki, in se kot tak vdeležil demonstracije v Kini leta 1900. ter živel potem na Francoskem, a sedaj, ko je vojaščine popolnoma prost, je prišel zopet za stalno v svoj rojstni kraj. Govori precej dobro slovenščino, pač dokaz, da se materinega jezika nikdar ne pozabi. Povedal mi je o gorenjem vse bolj obširno, a mi je žal, da si nisem takoj stvari notiral, sedaj ne vem več vsega.) II. B.

Odgovori uredništva.

Anonimnemu dopisniku, ki je želel, da se odpre o neki zadevi poseben predal v listu: Blagovolite nam javiti svoj popolni naslov. — Reška rezolucija, Notranjsko: Prejeli smo Vaš dopis še le ta ponedeljek. Ga kmalu pregledamo. Za sedaj: srčna hvala. Nekaj natisnemo že prihodnjici. — „Apel na narod“, Ljubljana: Prosimo, ako se oglasite s pravim imenom in priložite svoj naslov, da moremo v nekaterih važnih zadevah priti z Vami v stik. — O. I., Ljubljana: Prosimo, ako nadaljujete v tem smislu. Nam vsakokrat dobrodošlo, ker je v resnici nujno potrebno.

Veliko presenečenje!

Nikdar več v življenju 500 komadov samo gld. 1'95. take prilike!

1 krasno pozlač. 36 ur idoča preciz. anker-ura z verižico, s 3letnim jamstvom, 1 mod. svileni kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 jantarjev smodkovnik, 1 eleg. broša (novost), 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manš. gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double-zlato s patent. zapono, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 šalji, predmeti, velika veselost za mlade in stare, 1 nikeln. tintnik, 20 važnih dopis. predmetov in še 400 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo gld. 1'95. Pošilja po povzetju, ali če se denar prej vpošlje, A. GELB, Krakov, poštni predal 40/b.

Pri odjemi 2 garnitur se priloži 1 angl. britev zastoj.

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnihi križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

David Seravalli v Ljubljani, Slomškove ulice 19

Izdeluje cementne cevi, stopnice, podstavke, ograje, strešne plošče, različne cementne plošče za tlak, vodomete, žlebove in školjkaste izlive za vodovode, žlebove za krmo konjem in govedi, okraske, podobe, fasadne dele, plošče in tlak iz mavca za stene in stropne. Zaloga blaga iz kamenine in zaloga samotne opeke.

Zastopstvo za obočne stropne trame, patent „THRUL“.

Vse je narejeno solidno, strokovnjaški, po zmernih cenah in pod garancijo.

Izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Z malo glavnic

si je prav lahko zagotoviti dober obstanek z ureditvijo manipulacije z žganjem v malem obsegu, eventuelno z malim žgalnim kotlom v svrhu destilacije žganja in specialitet likerjev. Navodila in namenu primeren pouk brezplačen. — Dopisi naj se pošiljajo pod „Lukrativ št. 127“ na anončno ekspedicijo Ed. Braun, Dunaj, I., Rotenturmstrasse 9.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo.

Edino pravi je

Thierryjev balzam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3'60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju 34.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicin. drogerijah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.

Šivajo, krpajo in vezejo.

Neprekosljivi za obrtne namene,

šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

52—11

Zidanje rakev

(grobni) na novem centralnem pokopališču izvrši po najnižji ceni

stavitelj novega pokopališča

po oblastveno odobrenih določilih za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve

12—11

v tehnični pisarni g. Ferd. Trumlerja

mestnega stavitelja v Ljubljani, Pred Škofijo št. 3.

Vir zdravja ⁸⁰

brezalkoholne pijače

mej temi s pomočjo

Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbonov
okus malin, citron, jagod, črešenj,
dišečih jagod prirejene

šumeče limonade

nedosežne.

Edino pristne s to varstveno znamko.

Vsakoletna poraba nad 40 milijonov.

Edini izdelovalec

Prva češka akcijska družba
orientalnih sladkornih in čokolad-
nih izdelkov

Kraljevi Vinogradi, prej A. Maršner.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani
Rimska cesta 2. Hilšerjeve ulice 5.

WARBINEK-OVI

pianini so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni.
Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem
v zameno. Dajem tudi naposodo. Uglasevanja in
poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne
cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Odlikovana
v Parizu s častnim
križcem, diplom in
zlato medaljo.

Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! **Lepa!**

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

Razpošiljanje blaga
na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja
ekspozitna trrdka!

H. Suttner urar **Ljubljana**

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v ve-
liki izberi po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro.
je to, da ga razpošiljam po celem
svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prosto-
voljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se
pošlje zastonj in poštne prosto. 26-11

Iščemo zastopnikov

na vseh sposobnih tržiščih za prodajo naših prvovrstnih strojev
za posnemanje mleka

originalnih Meys-posnemalnikov

Prosto viseč, na kroglastih ležiščih tekoč izločilni bobnič,
igraje lahek tek, kolesovje je popolnoma pokrito, olja se porabi
zelo malo, posnemanje je najtatannejše, trpežnost največja. —
Spričevala o 12- in večletni uporabi.

Edini izdelovatelji:

6-2

Jos. Meys & Co., Hennef|Siey (Nemčija).

Oglasijo naj se le taki kupec, ki bodo kupili stroje
za lasten gotov račun.

Tri goldinarje

50 do 60 kosov) **toaletnega mila (odpadkov)**

z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim
breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan

Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

velja poštni zabojček
brutto 5 kilo (okoli

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstre. poštah
znankah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

BIBE

Brezalkoholna pijača iz-
vrstnega okusa
iz sadnega soka.

Nareja jo **G. PICCOLI**, lekarnar v Ljubljani. ⁸

En del tega soka, pomešanega s petimi deli vode, da za mlade in stare, za zdrave
in bolne prijetno, žejo gasečo, redilno in za prebavne organe zdravo pijačo.

1 steklenica 1 krono. Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.
Tisk umetniških raz-
glednic.
Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Kamničan“ in
„Slov. Gospodinja“ ter
„Oglasnika“.
Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.
Knjigoveznica.